

DE MAGISTRATV.

CAPVT XXI.

IN hoc capite aduersarius eadem ferè cantilenam canit, quam habebat Confessio, neque ad nostram Cōfutationem respondet. Reprehendit acriter me, quod tanquam parasitus Pontificius, tuar regnum & tyrānidem Papæ, & Episcoporum, & aliorum spiritualium super politicos magistratus.

Respondeo maledico & mendaci homini, quod & in Confessione, scriptoribus Confessionis responderam: quod postea quàm imperatorum, regum, & principum religiosorum, religiosa munificentia pariter & reuerentia erga sacrum ordinem ecclesiasticorum, sacer pontificum, episcoporum, sacerdotum, ac cleri ordo est priuilegijs donatus & decoratus, quibus ordo ecclesiasticus politico magistratui non subijceretur, sed ei soli qui à Christo est princeps eius ordinis constitutus, non agat contra Dei ordinationem ordo ecclesiasticus, si magistratus politici legibus non subijciatur, non magis quàm seruus, postquàm manumissus est, & seruitutis pristinae legibus exemptus, seruilibus legibus non amplius obediens. De ea verò munificentia, quàm sit & naturali æquitati, & scriptæ etiam per Moſen legi consentanea, satis prolixè in Confutatione dixi: quamque per religiosissimos Cæsares, reges, & principes approbatam, lauda-

laudatam & confirmatam copiose ostendi.

At obijcit aduersarius, quod & Confessio obiecerat, esse Dei ordinationem, vt omnis anima sit subiecta alicui politico magistratui, nisi ipsemet sit summus monarcha: sicut etiam vicissim omnem animam oportet obedire pastoris suo ex verbo Dei eam docenti. Quare etiam dominus Petrus precipit, inquit, ipsis volentibus dominari non tantum in clero, sed etiam in toto mundo, vt sint subiecti regi, ducibus, eorumq; missis: Non licet autem cuiquam mandatum Dei inuertere aut infringere.

Respondimus in Confutatione, & iterum respondemus, Paulum non hoc agere in epistola ad Romanos, vt doceat, quis cui debeat esse subiectus: sed hoc tantum docere, quod vnaqueq; anima, hoc est, vnusquisque homo, potestati precellenti, cui subditus est, debeat obobientiam prestare. ita enim ordinatum & institutum esse. Et proinde hominem iam in Christum credentem, & fidelem ac Christianum factum, non debere sibi persuadere, quod propter fidem susceptam sit exemptus ab obedientia prestanda magistratui politico, cui ante fidem legitime subiectus erat. Quod & in alijs suis epistolis tam diligenter inculcat, ne pretextu religionis Christianae, aut seruus fidelis domino ethnico: aut ciuis fidelis magistratui ethnico obedientiam & debitum officium deneget. Sed pariter omnes tam fideles quam ethnici precellenti & preposito sibi magistratui pareant ex animo. Atque hoc quoque est, quod Petrus sollicitè admonet creden-

Obiectio
Illyrici.
Rom. 13.

1. Petri 2.

credentes, vt subiecti sint omni humanæ creaturæ, hoc est, vt Græca scholia habent, omni principatui & potestati, propter dominum, hoc est, propter domini ordinationē, siue regi quasi præcellenti, siue ducibus, tanquā ab eo missis ad vindictā malefactorū, laudem verò bonorum. Quod si verò quispiam legitima ex causā ab eo magistratu, cuius antea subiectus erat, transferretur ad aliū magistratū, manifestissimū est, eum iam circa violationē diuinę ordinationis, prioris magistratus potestati subiectū nō esse. Sed de ea re in Confutatione satis copiosē disputauimus.

Quod verò stomachatur homo, ordini ecclesiastico coniuratus hostis, non licuisse imperatoribus & principibus Christianis, suorū regnorū iura & dignitates imminuere, & alijs cedere, in Confutatione perspicuē & solidē refutatū est, tum autoritate religiosissimorū, & summorū principum, tum etiam coprobatione sacrorū Conciliorū & Canonū.

Postea grauiter reges ac principes reprehendit, qui donauerūt ecclesię terras & prouincias, quibus politicus quoq; gladius adiunctus fuerit. Non licuit, inquit, Cesaribus aut regibus suum statum, functionēq; dilapidando, bona ac iura regni destruere, & episcoporū Christi officia, politicis negotijs occupare ac perturbare, denique politicū ministerium cum ministerio ecclesiastico confundere & permiscere. Et ad me conuersus, exclamat: *Heus tu bone vir, qui in capite de Celibatu scripseras: Quam non bene consentiat conugalitatis vita cū sacerdotio, id ex apostolo intelligi potest, dicente: Nemo militans Deo, implicat se secularibus negotijs:*

Canō Mi
leuitanus
19. & A-
gathensis
cōsili 7.

De digni-
tatibus
& opibus
ecclesiarū
Agijs.

gotijs : an non centuplo magis se implicat secularibus negotijs episcopus, prælatus aut Papa, administrans seculares dignitates ac functiones ? Hoc tu ipsum cur non iam quoque in hac defensione regni poliici episcoporum super ciuilem magistratum profers ac expendis ?

Respondeo Illyrice , me in familiari scripto & populari, quod perniciosæ Confessioni infirmis & imperitis Christi ouiculis à pseudopphetis vestris scriptæ opponeretur, nō debuisse tam sublimem & grauem quæstionem : Num dignitates, & opes seculares bene consistat cum functione ecclesiastica tractare. Quare neque patronum me earū, tanquam episcoporum parasitum, vt tu ore maledico ludis, ostendere potes, neque etiam improbatorē. Verum id vnū nunc liberè confiteri cogor : opes & dignitates olim ecclesiæ donatas, certe in hac calamitate religionis non solū vtilis ecclesiæ, verum etiā necessarias videri, quando corruptelæ doctrinarū vestrarū per fraudes, & seductricem blandiloquentiā vestram passim secularibus potestatibus & magistratibus, cū summo omnium piorum dolore instillantur & persuadētur: aduersus quorū violentiā, à vobis excitatam, fideles & potentes ecclesiastici se pro religione opponere cernūtur.

Quod quoque calumniatur, non esse verum, quod plane libero, integroq; iudicio potentes ac monarchæ istas opes & dignitates Papis & episcopis largiti sint : sed partim circumuenti, dementatiq; multiplici superstitione, partim etiam Papparum varijs fraudibus, ac denique violentis bellis : atque adeo Pappæ

non tam tyrannicè quàm furenter sibi rapuisse ius ponendi ac deponendi reges & Cæsares : id ex certissimis & probatissimis historioagraphis refellere liceret, si huius scripti ratio permitteret, & à multis doctissimis Catholicis copiosè factū esse testantur eorum scripta.

De officio Magistratus, quod ad doctrinam religionis pertinet, satis copiosè diximus in prologo. **Malach. 2.** Aduersarius verò hoc loco illud scripturæ dictum, quod à nobis & illic & hic quoq; productū est, exagitat : Labia sacerdotis custodient scientiam, & ex ore eius requirent legē. **Cavillatio.** Respondeo, inquit, verum esse, mandatum esse sacerdotibus vt legem Dei sincere discant, & doceant : sed tamen non propterea alios Christianos, & præsertim magistratus esse pecudes, vt nec sciant, nec discant ex sacris literis, quid verum aut falsum sit, nisi quatenus sacrificuli ei innuant (Sed hanc odiosam calumniam in prologo satis confutauimus) Sed legatur, inquit, etiam ibidem quod sequitur : Et vos declinastis à via, & fecistis multos impingere in lege. Corruptistis pactum Leui, dicit dominus exercituum : Quare & ego dedi vos contemptos & abiectos coram omni populo.

Dilutio. Respondeo, Nos non de vno aliquo sacerdote aut pastore agimus, quando dicimus : Labia sacerdotis custodire scientiam, & ex ore eius legem requirendam : sed de ordine & ministerio sacerdotali. Huic autem ordini dicimus in nouo testamento promissam esse perpetuam assistentiam & gubernationē spiritus sancti vsque ad consummationem seculi, vt in ordine illo per

per continuam episcoporum, sacerdotū & pontificum successionem, perpetuo ad Christi usque aduentum sit permanens veritas, iuxta promissionem Christi: Ego vobiscum sum usque ad consummationem seculi. Math. 28.

Postremo contra id quod scripseram in Confutatione: Sicut non est politici magistratus, ordinare & instituere ecclesie ministros: ita nec eius esse, ministros inutiles & malos, siue episcopos, siue presbyteros destituere: sed vtrumque ad ecclesiasticum magistratum pertinere, *obijcit exempla probatissimorum regum Iudaicorum, Ioas, Iosaphat, Ioziã & Ezechia.*

Respondeo Illyrice. Quod pii & religiosi reges Iudaici, Ioas, Iosaphat, Ezechias & Iosias, in deuastandis altaribus Baal consecratis, & abijciendis sacerdotibus Baaliticis, ac demoliendis lucis & excelsis, in quibus sacrificabant ipsi Baal, fecerunt: sed non sine Leuitarum & Pontificis consilio & consensu. Sicut de Ioab scribitur, quod omnia gerebat ex pontificis Ioadæ gubernatione & magisterio. Quod vt faceret, seuerè per Mosen Dominus præceperat, id & politico magistratui concedimus, vt pseudopphetam manifestum, tanquam lupum mox arceat ab ouibus Christi, vt pote notoriū Lutheranum, aut Calvinistam: de cuius hæretica doctrina, nulla est à sacerdotibus iam requirenda examinatio, dijudicatio & exploratio, quippe quæ vniversi Catholici orbis iudicio & sententia condemnata, anathematizata, & explosa iam est.

4. Reg. 12.
18. 23.
2. Paralip.
17.

Deut. ca.
12. & 13.